

KB-2 Klimaatverandering

Jantsje van Loon
20 mei 2010

Presentatie KB-2 Klimaatverandering

- KB-2 team en werkwijze
- WUR Klimaatexpertise
- Relatie met beleid
- Toekomstige Focus
- FES *Kennis voor Klimaat*
- Monitoring emissie broeikasgassen en handelingsperspectief (Ronald Hutjes)
- Vragen en discussie

KB-2 team en Werkwijze

KB-2 Team

Pier Vellinga (ESG) – KB-2 Thematrekker

Jantsje van Loon (ESG) – KB-2 Coördinator

Jan Verhagen (PSG)

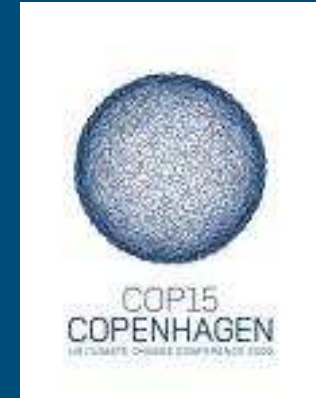
Floor Brouwer (SSG)

Wolter Elbersen (FBR)

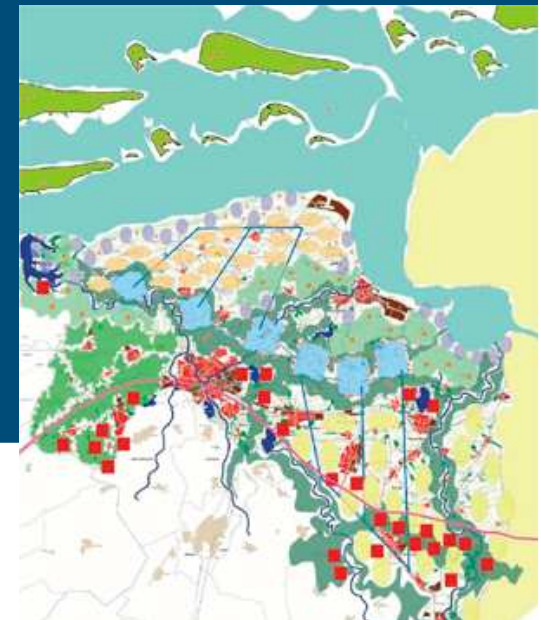
André Bannink (ASG)

Han Lindeboom (IMARES)

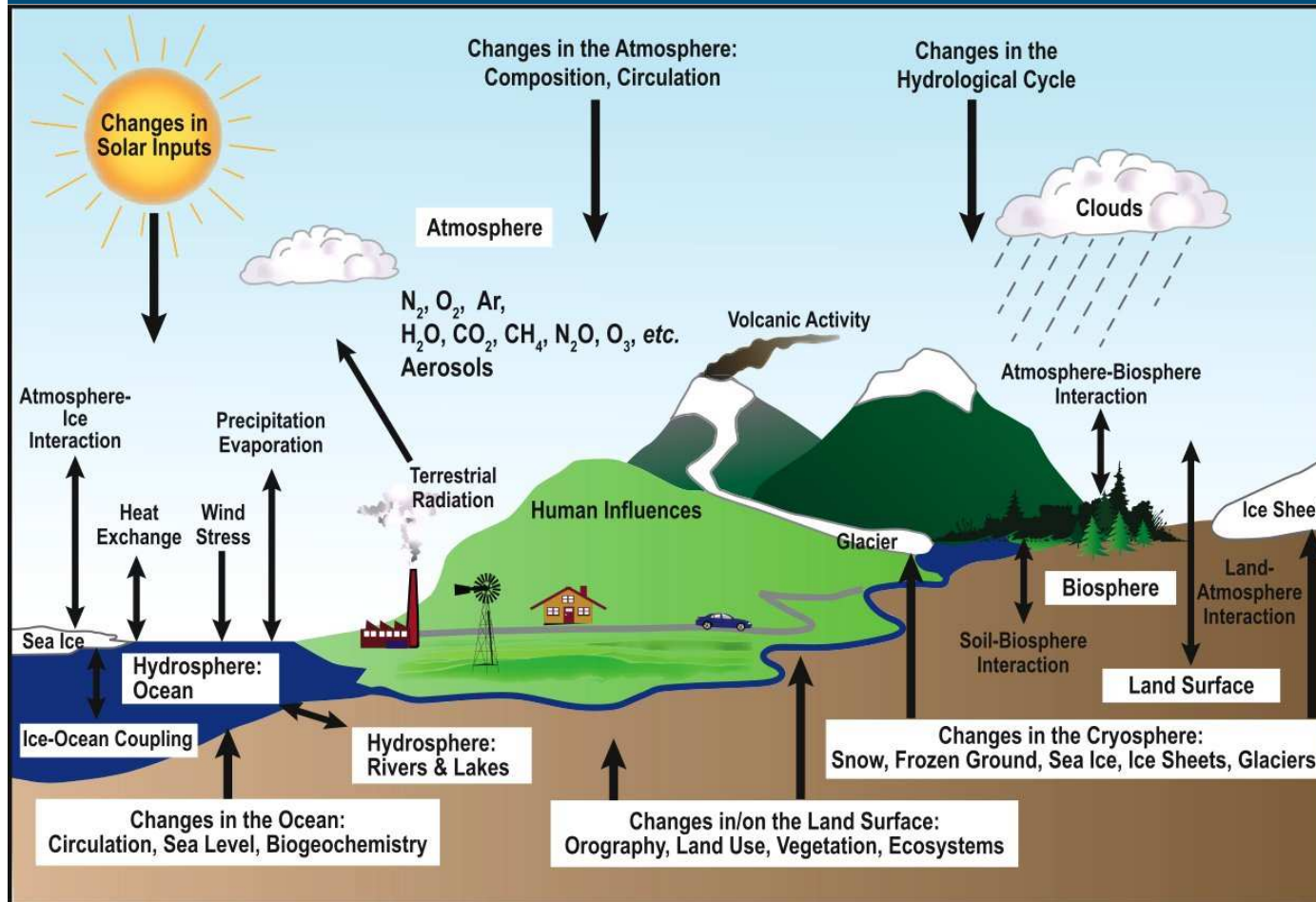
Veel aandacht voor klimaatverandering

- COP 15 bijeenkomst in Kopenhagen
- Effecten klimaatverandering en ruimtelijke planning
- Discussie over betrouwbaarheid gegevens klimaatverandering

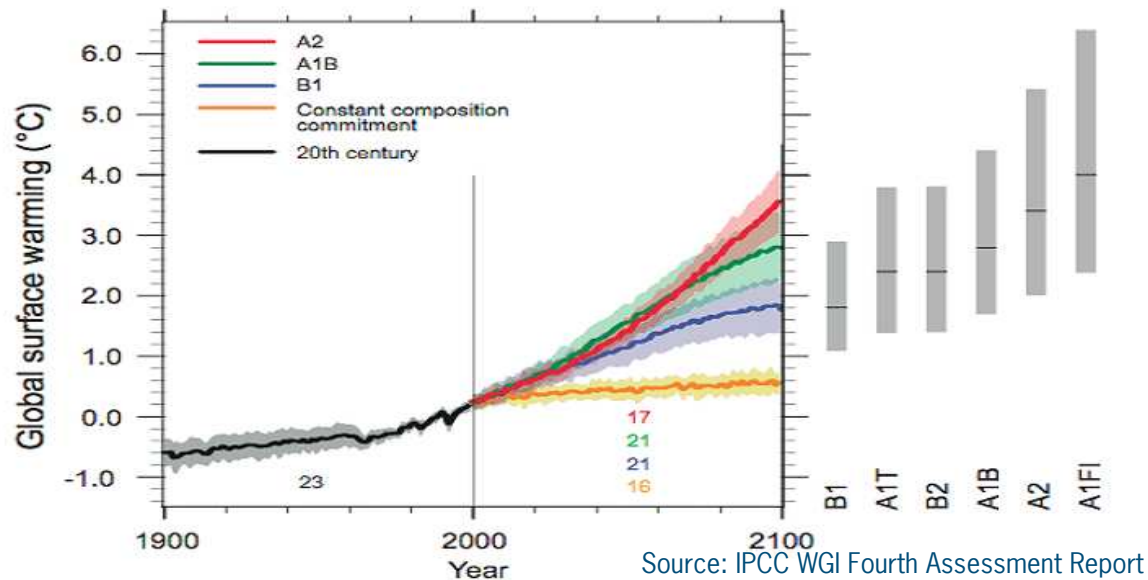
Klimaatverandering: gecompliceerd proces met veel aspecten, verbanden en terugkoppelingsmechanismen

Effecten:

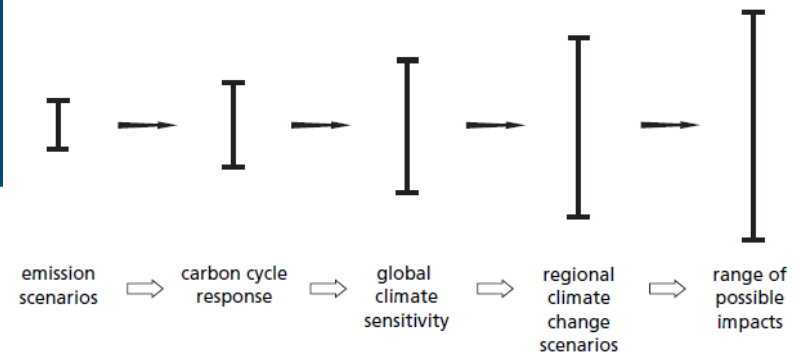
- Temperatuur
- Neerslag
- Windsnelheid
- Zeespiegelstijging
- Hoger CO₂-gehalte in atmosfeer (= oorzaak)

Klimaatverandering: onzekerheden

Effecten:

- Temperatuur
- Neerslag
- Windsnelheid
- Zeespiegelstijging
- Hoger CO₂-gehalte in atmosfeer (= oorzaak)

Ontwikkeling expertise Klimaatverandering

binnen Wageningen UR <http://www.themaklimaat.wur.nl/NL/>

- Wageningen Universiteit
- Kennisbasis 2 Klimaatverandering (vanaf 2004)
- BO – o.a. BO Natuur, Landschap en Platteland – subthema water, bodem en klimaat
- Via participatie in nationale programma's als BSIK *Klimaat voor Ruimte* en FES *Kennis voor Klimaat*
- EU programma's
- Onderzoeksopdrachten

Oorzaken: huidige manier energieopwekking én landgebruik

Relatie met LNV beleidsterreinen:

- Emissie broeikasgassen door agroproductieketen
- Landgebruik (o.a. oxidatie veen, ontbossing)
- Emissie methaan door koeien

Dus: óók een sleutel in handen om emissie te voorkomen of zelfs bij te dragen aan de oplossing

Klimaatissues met grote relevantie voor LNV

- Klimaatneutrale landbouw en voedsel productie
- Biobrandstoffen
- Natuur, natuurbeheer, inrichting landelijk gebied
- Waterbeheer, in relatie tot landbouw en klimaat: droogte, rivieren, zeespiegelstijging en verzilting
- Ziekten en plagen
- Effecten van klimaatverandering en klimaatbeleid op internationaal grondgebruik en internationale handel

Beleidsagenda's

- ARK programma
- Nationaal Waterplan/Deltaprogramma
- Internationale afspraken mbt emissiereductie en monitoringsverplichtingen
- Bio-based economy
- Agenda Landschap
- Beleidsprogramma Biodiversiteit
- Kaderrichtlijnen water, bodem en grondwater

LNV Klimaatagenda (adaptatie) → LNV kennisagenda

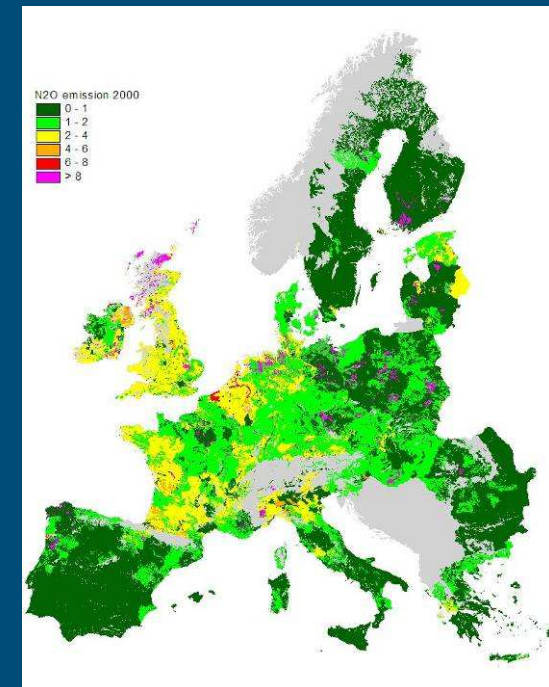

Doelstelling en thema's KB-2 2010

Verkennen ontwikkelingen en daaraan verbonden gevolgen met het oog op onderbouwing van te nemen beleidsmaatregelen

- Klimaatsysteem
- Mitigatie
- Adaptatie
- Internationalisering
- Strategisch thema Kust en Zee

In 2010 ruim 40 projecten

Berekende Emissie (de Vries, 2009)

Toekomstige focus KB-2

essentiële en specifieke wetenschappelijke klimaatexpertise,
cross cutting issues of onderwerpen die tot discussie kunnen
leiden

In 2010 3 integrale projecten:

- monitoring van emissies tbv handelingsperspectief
- “conflicten” tussen sectoren
- de internationale dynamiek en beleidsimplicaties (zowel mbt mitigatie als adaptatie).

Kennis voor Klimaat onderzoeksprogramma

Doel: tijdige en kosten effectieve 'climate proofing' van Nederland, in internationale context

- Overheid
- Bedrijfsleven
- Wetenschap

Climate proofing the Netherlands, hotspots

- ⦿ Lakes, meadows and peat
- ⦿ Great rivers
- ⦿ Waddenzee
- ⦿ Southern delta
- ⦿ Dry rural areas
- ⦿ Deep polders / Haaglanden
- ⦿ Mairport Schiphol and Haarlemmermeer
- ⦿ Rotterdam port and region

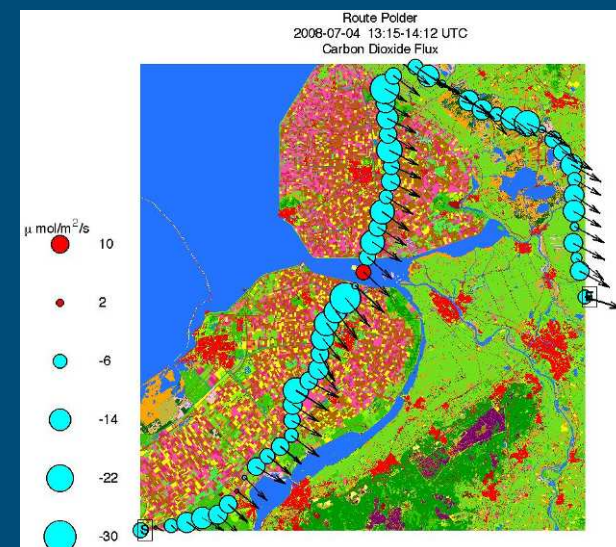
Kennis voor Klimaat onderzoeksprogramma

voor 33 miljoen euro (waarvan 20 miljoen subsidie) aan onderzoeksvoorstellen goedgekeurd om Nederland voor te bereiden op klimaatverandering

- Veiligheid tegen overstromingen
- Zoetwatervoorziening en waterkwaliteit
- Klimaatbestendig maken van het platteland
- Klimaatbestendige steden
- Infrastructuur, netwerken en klimaatadaptatie
- Hoge kwaliteit klimaatprojecties voor adaptatie in Nederland
- De *governance* van adaptatie aan klimaatverandering
- Beleidsondersteunende Instrumenten voor klimaatadaptatie

Monitoring emissie Broeikassen

Vanaf begin KB-2 loopt een aantal samenhangende projecten op gebied van monitoring en kwantificering van broeikasgassen

Figuur: vliegtuigmetingen; voorbeeld van variatie in kooldioxide opname door akkerbouw in de IJsselmeerpolders